

Secció de geografia i història

Algunes consideracions sobre l'arquebisbe Fray Sancho López de Ayerbe: un àpat de benvinguda

L'arribada del nou arquebisbe Fray Sancho López de Ayerbe a la Seu de Tarragona fou un dels fets més importants per a la vila de Reus i per al Camp de Tarragona al llarg del segle XIV, però, curiosament, ha estat un dels menys estudiats. L'arquebisbe López de Ayerbe va influir de manera decisiva en les disputes entre Reus i Tarragona que acabaren amb l'assalt de Reus pels tarragonins l'any 1349. A més, a l'època en què aquest arquebisbe va regir els destins de la seu metropolitana, va patir l'arribada de la primera de les grans pestes que periòdicament anaren assolant les societats mediterrània i atlàntica.

Segons diu Blanch, en la seva obra "Arxiepiscopologi de la Sta. Església Metropolitana de Tarragona", *Lo die prengué possessió no's troba, però e trobat nota que entrà en esta ciutat lo dijous abans de la dominica de Rams, que's contaven a 22 de mars de l'any 1347, ab gran alegria del clero y del poble que'l reberen ab gran solemnitat y honra.* Continua dient-nos que fou el confessor del rei Pere III el Cerimoniós, sent aragonès de la casa i lloc d'Ayerbe, del llinatge de la Casa Reial d'Aragó.

Parlem ara de la seva entrada a Reus. Per fer-ho, cal buscar les referències al Llibre de la Clavaria de la vila corresponent als anys 1346-47. Però hi ha poques dades. I fins ara no s'ha trobat cap altra font documental on en consti alguna altra sobre aquest esdeveniment. Si bé tradicionalment s'estudia en un llibre de Clavaria els aspectes econòmics, si l'anàlitzem més profundament podem contemplar altres vessants, que tot se-

guit descriurem.

Cal destacar tres aspectes en l'anàlisi: el primer, ja citat, de caire econòmic, i que ens dóna a conèixer el pagament que, segons costum, estava obligat a fer el Camp de Tarragona amb motiu de l'entrada d'un nou arquebisbe.

El segon aspecte tracta de la mobilització dels homes del Camp, i especialment dels jurats, cònsols i prohoms de totes les viles per donar-li benvinguda. El tercer i últim aspecte té com a eix central l'entrada a la

de Tarragona, Guillem de Plegamans, el qual s'encarregà de reunir tots els prohoms del Camp a la vila de Constantí per, des d'allí, sortir a retre la benvinguda al nu arquebisbe. Pel que fa a la vila de Reus, hi foren presents Bernat de Bages, Pere Espuny, Berenguer Bertrán i Pere Cabayl (sic).

Però l'aspecte a destacar en aquestes consideracions és el tercer, tal volta perquè no és freqüent l'anotació en un Llibre de Clavaria del detall tan exhaustiu de la venda de les restes del

exemple, massapans. Tots ells els podem trobar relacionats en una curta llista on s'assenyala la venda de les restes.

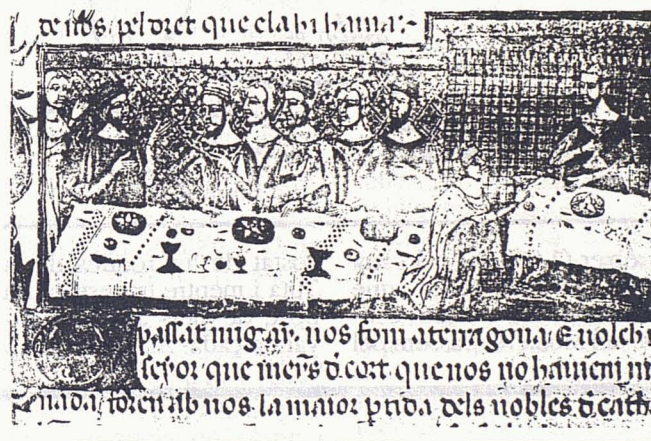
Aquesta relació comprèn quinze ingressos, de dos dels quals desconeixem la quantitat que se'n recollí, per deteriorament del document. Les quantitats que se'n treuen de la venda són molt minses, llevat dels ous, que constitueix la partida més elevada. Els productes que foren venuts són: dos talladors grans, deu talladors petits, vuit escudelles de fusta, quatre alnes d'estopa (aproximadament uns quatre metres), els ous ja esmentats, alls, un quartó de candeles de cera, un quartó de candeles de sèu, quatre massapans i un vidre trencat.

L'àpat consistí, doncs, bàsicament, en peix i ous, amb una condimentació addicional d'alguns elements amb alls, i el massapà. Veiem que, com a convit de benvinguda, és prou frugal, però hem de tenir en compte que és molt difícil establir si va haver-hi altres aliments consumits a partir de les dades que tenim, i la quantitat servida a taula o el nombre de comensals.

Si en van quedar o no més restes, hem de pensar que foren consumides pels criats, pràctica habitual a l'època, o bé foren donades als pobres.

La falta de qualsevol altra notícia sobre l'entrada de l'arquebisbe López de Ayerbe, fa més interessant, per bé que anecdòtica, l'anotació detallada de la venda de les sobres de l'àpat, i mostren un petit fragment de la vida quotidiana del Reus del segle XIV.

M. CARME BIGORRA I TRILL
HECTOR FORT I ROBERT

vila de Reus i, sobretot, el convit que s'ofereix al dit arquebisbe.

Anàlitzem breument cadascun d'aquests aspectes. El primer, l'econòmic, és el que més preocupà la vila, i per tant, el que és més extensament tractat, tota vegada que el pagament de la part proporcional dels 20.000 sous que havien de ser pagats per totes les viles del Camp, era molt més important per a l'economia dels seus habitants que no pas la cerimònia de benvinguda i el convit.

En relació al segon aspecte, cal assenyalar tan sols que l'artífex del protocol d'arribada és el sagristà

convit ofert a l'arquebisbe. Posteriorment a la cerimònia de benvinguda a Tarragona, ben aviat devien començar els preparatius per a l'entrada a Reus. Tot i que, com hem dit abans, no en consten dades, sabem del fet per les anotacions del Clavari en referència a la tramesa d'una carta als pahers de Tortosa, demanant-los-hi peix per al convit. De les anotacions sembla que el plat central de l'àpat fou peix i ous, la qual cosa ens fa pensar que l'entrada i posterior convit va tenir lloc en un divendres o bé un dissabte. Coneixem, a més, altres ingredients que s'afegiren a l'àpat, com, per